

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

УДК 336.7

UDC 336.7

В. Ю. Дудченко, к. е. н.,
доцент**V. Yu. Dudchenko**, Candidate of Economic
Sciences, Associate Professor**НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ:
СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ****CENTRAL BANK INDEPENDENCE:
WORLD TENDENCIES**

Актуальність теми дослідження. На сьогодні визначається значна роль центральних банків у подоланні наслідків світової фінансово-економічної кризи 2007-2009 рр. у забезпеченні стабільності національних фінансових систем. Центральні банки країн у посткризовий період змінюють свою комунікаційну політику, використовуючи зв'язки з громадськістю для стабілізації економіки. Крім того, поширення набули нетрадиційні заходи монетарної політики.

Постановка проблеми. Важливим є оцінка світових тенденцій у підходах до розуміння незалежності центральних банків та оцінка глобальних тенденцій теорії та практики їх функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні питання незалежності центральних банків, їх вплив на стан макроекономічних показників досліджують вітчизняні та зарубіжні науковці, зокрема Степаненко А. І., Сухий Р., Миронович Ю. А., Карл Е. Волш.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. На сьогодні недостатньо дослідженими залишаються тенденції, що характеризують забезпечення незалежності центральних банків країн світу.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення та характеристика існуючих тенденцій у розвитку теоретичних підходів до розуміння сутності незалежності центральних банків та практичного досвіду зарубіжних країн щодо забезпечення ознак незалежності центральних банків, прозорості та підзвітності їх діяльності на сучасному етапі.

Викладення основного матеріалу. Стаття присвячена дослідженню світових тенденцій в питаннях теорії незалежності центральних банків, аналізу критеріїв та ознак незалежності центральних банків, дослідженню характерних сучасних рис прозорості та підзвітності центральних банків зарубіжних країн.

Висновки відповідно до статті охарактеризовані світові тенденції показують збільшення рівня формальної незалежності центральних банків від уряду у сфері прийняття рішень з монетарної політики, узгодження монетарних стимулів з очікуваннями суспільства, посилення прозорості у проведенні монетарної політики.

Ключові слова: банківська систем; фінансова система; монетарна політика; рефінансування; процентна ставка; інфляція; ризик.

DOI: 10.25140/2410-9576-2019-2(18)-177-183

Urgency of the research. It is important to assess global trends in approaches to understanding central bank independence and to evaluate global trends in the theory and practice of their functioning.

Target setting. Nowadays the significant roles of central banks in coping with the consequences of the global financial and economic crisis of 2007-2009 as well as in national financial systems stability ensuring is being defined. The countries' central banks in the post-crisis period are changing their communicative policy resorting to public relations aiming at stabilizing the economy.

Actual scientific researches and issues analysis. Theoretical aspects of central bank independence and their impact on macroeconomic indicators are investigated by such scientists as Stepanenko A. I., Sukhyi R., Myronovych Y. A., Carl E. Walsh.

Uninvestigated parts of general matters defining. So far there remain under-explored tendencies that characterize central banks' independence ensuring in the world.

The research objective. The research objective comprises generalizing the existing tendencies in the development of theoretical approaches to estimating the nature of central bank independence and experience of foreign countries as for central bank's features ensuring, transparency and accountability of their activity.

The statement of basic materials. The article deals with investigation of global tendencies concerning theoretical aspects of central banks, criteria analysis and central bank independence features, and also investigation of inherent modern features of transparency and accountability of foreign countries' central banks.

Conclusions. According to the article, the characteristics have been given to the global tendencies that show an increase in central banks' formal independence level from governments in monetary policy decision-making sphere, adjustment of monetary incentives to society's expectations, strengthening the transparency of monetary policy implementation.

Keywords: banking systems; financial system; monetary policy; refinancing; interest rate; inflation; risk.

Актуальність теми дослідження. Сучасний період розвитку національних економік країн світу характеризується посиленням політичного впливу на центральні банки у питаннях забезпечення економічного зростання та максимальної зайнятості, що актуалізує питання

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

розширення мандату центрального банку. Так, докризовий період функціонування країн з розвинутою ринковою економікою характеризувався використанням базового інструменту - процентні ставки - з метою забезпечення стабільності цін. Посткризовий період розвитку країн з розвинутою ринковою економікою характеризується зміною в підходах до ролі центрального банку з орієнтацією на забезпечення фінансової стабільності та економічного зростання. Досвід країн з розвинутою ринковою економікою в період подолання наслідків світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. показує активне використання центральними банками нетрадиційних інструментів монетарної політики. На сьогодні актуалізуються питання доцільності розширення мандату центральних банків, яке є спірним, та змін в існуючій теорії незалежності центральних банків, що потребує додаткового дослідження, аналізу досвіду зарубіжних країн.

Постановка проблеми. На сьогодні актуальним є дослідження світових тенденцій у підходах до розуміння незалежності центральних банків та оцінка глобальних тенденцій теорії та практики їх функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вітчизняні та зарубіжні науковці у своїх роботах досліджують багато аспектів незалежності центральних банків. Так, Степаненко А. І. розглядає чинники незалежності центрального банку [7]. Робота Сухого Р. присвячена дослідженню практики Європейських країн в реалізації принципу незалежності центрального банку [8]. Вплив ступеню незалежності на макроекономічні показники досліджує Миронович Ю. А. [6] Зарубіжний науковець Карл Е. Волш проводить теоретичне дослідження присвячене незалежності центрального банку та характеристиці його ознак [1].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. На сьогодні недостатньо дослідженими залишаються тенденції, що характеризують забезпечення незалежності центральних банків країн світу.

Постановка завдання. Метою дослідження є узагальнення та характеристика існуючих тенденцій у розвитку теоретичних підходів до розуміння сутності незалежності центральних банків та практичного досвіду зарубіжних країн щодо забезпечення ознак незалежності центральних банків, прозорості та підзвітності їх діяльності на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. Незалежність центральних банків є досить новим поняттям, що отримало розповсюдження у 1970 роках, що було важливим кроком на шляху забезпечення уникнення політичного впливу на рішення монетарної політики. В даний період інфляційних та економічних криз, панувала думка, що лише формально незалежні центральні банки можуть забезпечити та підтримувати стабільність цін, спираючись на твердження, що уряди можуть використовувати інструменти монетарного регулювання для стимулювання економічного зростання в період виборів і це призведе до зростання інфляції.

У 1980-х, 1990-х роках розповсюдження отримали дослідження з питань виявлення кореляції між ступенем незалежності центрального банку та рівнем інфляції. Даний період характеризується зміною в законодавствах багатьох зарубіжних країн, зокрема, країн Європейського Союзу, щодо закріплення принципу незалежності центрального банку.

Світова фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. поставила проблему уповільнення економічного зростання, низької інфляції у країнах з розвинутою ринковою економікою, забезпечення фінансової стабільності. На сьогодні визначається значна роль центральних банків у подоланні наслідків світової фінансово-економічної кризи 2007-2009 рр., у забезпеченні стабільності національних фінансових систем. Центральні банки країн у посткризовий період змінюють свою комунікаційну політику, використовуючи зв'язки з громадськістю для стабілізації економіки. Крім того, поширення набули нетрадиційні заходи монетарної політики. Зазначені фактори призвели до зростання уваги суспільства та вимог до підзвітності центральних банків, що впливає на ставлення до незалежності досліджуваних установ. Таким чином, важливим є оцінка світових тенденцій у підходах до розуміння незалежності центральних банків та оцінка глобальних тенденцій теорії та практики їх функціонування.

У дослідженнях теорії незалежності центральних банків західні науковці використовують два терміни: «central bank autonomy» та «central bank independence». Розглянемо варіанти підходів до

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

визначення сутності понять «автономія центрального банку» та «незалежність центрального банку».

Кембриджський словник [4] подає наступне тлумачення зазначених понять:

- 1) «автономія» - право організації, країни чи регіону бути незалежними та керувати собою;
- 2) «незалежність» - свобода від управління або управління іншою країною.

В малій українській енциклопедії [5] подаються наступні визначення досліджуваних понять:

1) автономія – це наявна міра незалежності будь-якого явища від зовнішньої причини його зумовленості;

2) незалежність – можливість приймати самостійні рішення, які підкорюються власним бажанням та інтересам і не потребують зовнішніх вказівок та наказів.

У (Табл. 1) наведено підходи до визначення сутності поняття «незалежність центрального банку» з позиції зарубіжних та вітчизняних науковців.

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «незалежність центрального банку»

ПІБ науковців	Визначення, розуміння сутності
Степаненко А. І.	Під незалежністю центрального банку розуміють самостійність банку в досягненні цілей і завдань, визначених державою в особі органів законодавчої або виконавчої влади
Сухий Р.	Незалежність центрального банку являє собою визначену законодавством здатність центрального банку реалізовувати монетарну політику держави без аби якого зайвого втручання влади
Миронович Ю. А.	Під незалежністю центрального банку розуміють відсутність будь-якого впливу на діяльність цього інституту з боку державних органів, політичних партій чи уряду країни
Carl E. Walsh	Незалежність центрального банку розуміється як свобода при розробці та проведенні монетарної політики від прямого політичного чи урядового впливу
Jakob de Haan and Sylvester C. W. Eijffinger	Незалежність центрального банку означає, що вплив уряду на монетарну політику обмежений
Carroll Howard Griffin	Незалежність центрального банку, у широкому розумінні, визначається як ступінь свободи центрального банку проводити монетарну політику без втручання політичних партій чи уряду

Джерело: складено автором за науковими публікаціями [1-6]

Таким чином, вживаним є визначення сутності поняття «незалежність центрального банку», що розуміється як відсутність політичного впливу на проведення монетарної політики. В умовах посткризового періоду, розширення мандатів центральних банків, зокрема у питаннях банківського регулювання та банківського нагляду, важливим є визначення рівня незалежності центральних банків відповідно до зазначених нових функцій.

Теорія незалежності центральних банків сьогодні передбачає розгляд поняття «незалежності» з позиції його критеріїв, ознак та складових елементів. Незалежність центральних банків слід характеризувати такими основними ознаками:

- здатністю самостійно визначати цілі, завдання та методи їх досягнення;
- здатністю вирішувати питання і проблеми за власний рахунок;
- свободою вибору тієї чи іншої поведінки.

Загального визначення поняття «незалежність центрального банку» на сьогодні в економічній літературі не існує, проте можна виокремити критерії, що вимірюють ступінь незалежності центрального банку на сучасному етапі:

- прозорість визначення та відкритість рішень з формування цілі монетарної політики;
- наявність закону про центральний банк, в якому закріплено норму щодо автономності від уряду;
- політична незалежність центрального банку: процедура призначення посадових осіб та невтручання в процес прийняття рішень.

Зазначимо, що в сучасних умовах зростає вимога до оцінки, дослідження підзвітності центральних банків. Важливим аспектом підзвітності центрального банку сьогодні є прозорість

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

його діяльності. У (Табл. 2) наведені характеристики політики центральних банків зарубіжних країн, що показують ознаки прозорості їх діяльності.

Таблиця 2

Основні ознаки та характеристики прозорості монетарної політики центральних банків країн з розвинутою ринковою економікою*

Країна	Характеристика, ознака, оцінка
США	Протокол регулярно запланованих зустрічей оприлюднюється через три тижні після дати прийняття рішення про монетарну політику. Згідно Закону «Про Федеральний резервну систему» представляються Конгресу письмові доповіді, що містять обговорення «проведення монетарної політики та економічних подій та перспектив на майбутнє». Подання звіту до комітетів Сенату здійснюється на щорічній основі. Оприлюднені на сайті, проводяться регулярно.
Японія	Комітет з монетарної політики Банку Японії оприлюднює свою оцінку економічної активності та цін, а також загальну позицію з монетарної політики. Банк Японії одразу оприлюднює свої рішення щодо монетарної політики: настанови щодо операцій на грошовому ринку та свої погляди на економічні та фінансові зміни після кожного засідання комітету. Проводяться регулярні прес-конференції голови Ради з питань монетарної політики щодо пояснення деталей рішень монетарної політики. Оприлюднюються резюме висновків та протоколи.
Великобританія	Комітет з питань монетарної політики затверджує та оголошує рішення вісім разів на рік (приблизно раз на шість тижнів). Щоквартальний «Звіт про валютну політику» містить роз'яснення щодо факторів по підвищенню або зниженню процентних ставок. Оприлюднення на сайті дати засідань комітету з питань монетарної політики (кожного тижня) та протоколів засідань (на наступний день).
Німеччина	Щомісячні звіти стосуються економічних питань, зокрема, грошово-кредитної політики та питань фінансово-економічної політики. Метою рішень грошово-кредитної політики, прийнятих Радою керуючих ЄЦБ, є забезпечення стабільності цін - головна мета грошово-кредитної політики Євросистеми. Рада керуючих ЄЦБ, в якій президент Бундесбанку має місце і голос як незалежний представник Німеччини, традиційно приймає ці рішення на своєму першому засіданні місяця. Рішення стосуються не лише ключових процентних ставок, за якими Євросистема позичає своїм контрагентам, як правило, банкам, гроші центрального банку в обмін на заставу.
Франція	Щомісячні звіти стосуються економічних питань, зокрема, грошово-кредитної політики та питань фінансово-економічної політики. Опубліковані на сайті прес-релізи, виступи та інтерв'ю, семінари та симпозиуми
Канада	Банк перейшов до системи фіксованих дат оголошення рішень монетарної політики. Рішення щодо процентних ставок приймаються на восьми попередньо оголошених датах протягом року, з інтервалом від шести до семи тижнів між ними.

Джерело: складено автором за даними офіційних сайтів центральних банків країн

Аналіз елементів прозорості монетарної політики центральних банків провідних країн, дозволяє виокремити наступні загальні переваги діючих систем:

1. Спрощення процедури пошуку інформації та підвищення інформаційної обізнаності громадян даних країн в питаннях монетарної політики та фінансової стабільності.
2. Підтримка прозорості політики центральних банків через регулярні та всебічні аналізи макроекономічного середовища, операцій на фінансових ринках, операцій внутрішніх посередників.
3. Аналіз та інформування щодо ризиків, що представляють загрозу фінансовій стабільності, щодо тенденцій, що підвищують уразливість фінансової системи.
4. Зміцнення довіри до фінансової системи за рахунок постійного інформування зацікавлених сторін щодо актуальних питань у сфері фінансової стабільності, розуміння проблем, пов'язаних з фінансовою стабільністю.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

Розглянемо більш детально приклади деяких зарубіжних країн у сфері забезпечення прозорості монетарної політики на сучасному етапі.

Великобританія. Банк Англії має наступну процедуру прийняття рішень у сфері монетарної політики:

1) комітет з питань монетарної політики складається із 9 членів. Етапу затвердження рішень з питань монетарної політики передують етап узгодження і перегляду економічних показників розвитку національної економіки. Зокрема, відбувається оцінка і прогноз показника інфляції та економічного росту на найближчі декілька років;

2) проведення брифінгу, аналіз звіту про умови ведення бізнесу та аналіз розвитку економіки;

3) за тиждень до оголошення рішення з монетарної політики комітет проводить обговорення економічних даних;

4) за декілька днів до оголошення рішення комітет проводить обговорення заходів, які мають бути прийняті;

5) підсумкова зустріч передбачає рекомендацію голови щодо конкретного рішення та голосування членів комітету. Особливість: рішення Комітету з питань монетарної політики відображає голос кожного окремого члена, а не просту більшість і консенсус комітету. За умови поділу голосів порівну, вирішальний голос має голова Комітету. Кожен має право висловитися з приводу власної думки за кожним рішенням.

Канада. Центральний банк Канади має наступну організаційну структуру комітету з монетарної політики: Рада керуючих, 5-6 радників, 1-2 спеціальних радника, начальники чотирьох економічних департаментів, керівники регіональних відділень м. Торонто та м. Монреаль.

Сфери, в яких проводиться аналіз, як база для рішень з монетарної політики:

- економічний аналіз національної економіки Канади;
- міжнародний економічний аналіз;
- аналіз фінансової стабільності – діяльність канадських та іноземних фінансових установ;
- аналіз фінансових ринків – внутрішні та зовнішні фінансові ринки.

Основні етапи процесу прийняття рішення з монетарної політики центрального банку Канади:

1- презентація прогнозу (моделі). Відбувається за два з половиною тижні до прийняття рішення з монетарної політики. Презентація проводиться в Раді керуючих. Модель на сучасному етапі будується з урахуванням міжнародних факторів: зростання попиту в Азії, руху цін на товари, перспектив економіки США. Представлення реалістичного сценарію та альтернативних сценаріїв, з урахуванням ризиків;

2- основний етап обговорення. Починається за півтора тижні після першого етапу. Участь приймають наступні департаменти: економічного аналізу національної економіки, міжнародного економічного аналізу, аналізу фінансової стабільності, аналізу фінансових ринків. Даний етап передбачає опрацювання наступних матеріалів:

- моніторинг економічного розвитку та ризиків;
- опитування регіональних офісів щодо бізнес-перспектив;
- огляд кон'юнктури фінансових ринків;
- огляд монетарної політики (очікувань) США та регіонів світу.
- рекомендації щодо політики;
- прийняття рішення;
- публікація та комунікація.

3- рекомендації щодо рішень з монетарної політики. Департамент економічного аналізу або департамент міжнародного економічного аналізу здійснюють оновлення прогнозів та ризиків, що були надані на перших двох етапах. Дані оглядові матеріали та рекомендації є основою для розгляду складом комітету з монетарної політики. Ці рекомендації представляють за графіком через два дні після основного етапу. Департамент фінансових ринків готує записки, що є основою для розгляду тактичних та комунікаційних стратегій, підготовки різних варіантів рішень монетарної політики. Завершується даний етап засіданням членів комітету з монетарної політики, на якому формуються пропозиції щодо рішень монетарної політики.

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

4- етап прийняття рішень. Згідно календарного графіка даний етап починається у перший четвер по завершенню 3 етапу та триває до понеділка наступного тижня. Члени Ради переглядають інформацію, рекомендації, обговорюють проблеми, досліджують розбіжності. Рішення приймається у вівторок більшістю голосів.

5- етап публікації та комунікації. Згідно календарного графіку завершується оприлюдненням у середу прес-релізу з рішенням та роз'ясненням причин, що обумовили його.

Висновки. Таким чином, світова тенденція до збільшення рівня формальної незалежності центральних банків від уряду у сфері прийняття рішень з монетарної політики, узгодження монетарних стимулів з очікуваннями суспільства, посилення прозорості у проведенні монетарної політики є ключовими тенденціями сучасного функціонування центральних банків. Можна виокремити загальні критерії, що вимірюють ступінь незалежності центральних банків країн з розвинутою ринковою економікою на сучасному етапі:

- прозорість визначення та відкритість рішень з формування цілі монетарної політики;
- наявність закону про центральний банк, в якому закріплено норму щодо автономності від уряду;

- політична незалежність центрального банку: процедура призначення посадових осіб та невтручання в процес прийняття рішень.

До основних переваг прозорості монетарної політики центральних банків відносяться: спрощення процедури пошуку інформації та підвищення інформаційної обізнаності громадян даних країн в питаннях монетарної політики та фінансової стабільності; підтримка прозорості політики центральних банків через регулярні та всебічні аналізи макроекономічного середовища, операцій на фінансових ринках, операцій внутрішніх посередників; аналіз та інформування щодо ризиків, що представляють загрозу фінансовій стабільності, щодо тенденцій, що підвищують уразливість фінансової системи; зміцнення довіри до фінансової системи за рахунок постійного інформування зацікавлених сторін щодо актуальних питань у сфері фінансової стабільності, розуміння проблем, пов'язаних з фінансовою стабільністю.

Основними тенденціями, що характеризують стан незалежності центральних банків в зарубіжних країнах є:

1) країни з розвинутою ринковою економікою характеризуються більшим ступенем незалежності та підвищенням прозорості монетарної політики (збільшення частоти оприлюднення інформації, роз'яснення передумов конкретних рішень та ін.);

2) збільшення мандатів центральних банків – забезпечення фінансової стабільності та сприяння економічному зростанню, посилення ролі центральних банків у сфері банківського регулювання і контролю; що підвищує вимоги до відповідальності та підзвітності центральних банків.

Література

1. Carl, E. Walsh Central Bank Independence [Electronic resource]. - Access mode: https://page-one.springer.com/pdf/preview/10.1057/9780230280854_3.
2. Carroll Howard Griffin The external impacts of Central Bank independence // Revista Contabilidade & Finanças. - vol.21 no.54. – 2010 [Electronic resource]. - Access mode: http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1519-70772010000300005.
3. Jakob de Haan and Sylvester C. W. Eijffinger Central bank independence under threat? Policy Insight No.87 January 2017 [Electronic resource]. - Access mode: https://cepr.org/sites/default/files/policy_insights/PolicyInsight87.pdf.
4. Кембриджський словник [Electronic resource]. - Access mode: <https://dictionary.cambridge.org>.
5. Мала українська енциклопедія [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://web.archive.org/web/>
6. Миронович, Ю. А. Ступінь незалежності центрального банку в системі чинників ділового

References

1. Walsh, C. E. (2010). Central Bank Independence. *page-one.springer.com*. Retrieved from https://page-one.springer.com/pdf/preview/10.1057/9780230280854_3 [in English].
2. Griffin, C.H. (2010). The external impacts of Central Bank independence. *Revista Contabilidade & Finanças*, 21(54). Retrieved from http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1519-70772010000300005 [in English].
3. De Haan, J., Eijffinger, S.C.W. (2017). Central bank independence under threat? *Policy Insight*, 87. Retrieved from https://cepr.org/sites/default/files/policy_insights/PolicyInsight87.pdf [in English].
4. Кембриджський словник [Cambridge Dictionary]. *dictionary.cambridge.org*. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org> [in English].
5. Mala ukrainska entsyklopediia [Small Ukrainian encyclopedia]. *web.archive.org*. Retrieved from <https://web.archive.org/web/> [in Ukrainian].
6. Myronovych, Yu. A. (2012) Stupin nezalezhnosti

ФІНАНСИ. БАНКІВСЬКА СПРАВА

політичного циклу / Ю. А. Миронович // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.5. – С. 261-270.

7. Степаненко, А. І. Незалежність центрального банку як головний чинник його діяльності [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://eip.org.ua/docs/EP_10_4_99_uk.pdf.

8. Сухий, Р. Реалізація принципу незалежності центральних банків європейських держав. Керівні органи центральних банків / Р. Сухий // Вісник Національного банку України. - 2006. - № 10. - С. 18-22.

tseentralnoho banku v systemi chynnykiv dilovoho politychnoho tsytku [The degree of independence of the central bank in the system of factors of the business political cycle]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of the National Lviv Technical University of Ukraine*, 22.5, 261-270 [in Ukrainian].

7. Stepanenko, A. I. (2010). Nezalezhnist tseentralnoho banku yak holovnyi chynnyk yoho diialnosti [Central bank independence as a major factor in its activities]. *Ekonomika i prohnozuvannia – Economics and forecasting*, 4, 99-109. Retrieved from http://eip.org.ua/docs/EP_10_4_99_uk.pdf [in Ukrainian].

8. Sukhyi, R. (2006) Realizatsiia pryntsyphu nezalezhnosti tseentralnykh bankiv yevropeiskykh derzhav. Kerivni orhany tseentralnykh bankiv [Implementation of the principle of independence of the central banks of European states. Governing bodies of central banks]. *Visnyk Natsionalnoho banku Ukrainy – Bulletin of the National Bank of Ukraine*, 10, 18-22 [in Ukrainian].

Надійшла 18.05.2019

Бібліографічний опис для цитування :

Дудченко, В. Ю. Незалежність центральних банків: світові тенденції / В. Ю. Дудченко // Науковий вісник Полісся. – 2019. – № 2 (18). – С. 177-183.

Дудченко Вікторія Юрїївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, Сумський державний університет;
<https://orcid.org/0000-0002-0054-8362>;
E-mail: v.dudchenko@uabs;

Dudchenko Victoria Yuriivna Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department of International Economic Relations, Sumy State University;
<https://orcid.org/0000-0002-0054-8362>;
E-mail: v.dudchenko@uabs.